

20. 2. 2023.

TIPOLOGIJA DOKUMENATA/DELA ZA VOĐENJE BIBLIOGRAFIJA U SISTEMU COBISS¹

ČLANCI I DRUGI SASTAVNI DELOVI

1.01 Izvorni naučni članak

Izvorni naučni članak je samo prva objava originalnih istraživačkih rezultata u takvom obliku da istraživanje može da se ponovi, a utvrđene činjenice provere. Po pravilu je organizovan po shemi IMRAD (Introduction, Methods, Results And Discussion) za eksperimentalna istraživanja ili na deskriptivan način za deskriptivna naučna područja. Mora da bude objavljen u naučnom časopisu sa recenzentskim sistemom prihvatanja članka i recenziran. Recenzentski sistem mora da bude vidljiv iz uputstava za autore.

Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 1.06 ili 1.08. Izuzetak su članci koji su, nakon konferencije po pozivu uredništva časopisa, napisani posebno za redovni broj časopisa i koji su prihvaćeni za objavljivanje po istim recenzentskim kriterijumima i postupcima kao i članci u redovnom broju časopisa, te odgovaraju definiciji za tip 1.01.

1.02 Pregledni naučni članak

Pregledni naučni članak je pregled najnovijih dela o određenom predmetnom području, dela pojedinog istraživača ili grupe istraživača sa ciljem da se već publikovane informacije sažmu, analiziraju, evaluiraju ili sintetizuju. Donosi nove sinteze koje takođe uključuju rezultate sopstvenog istraživanja autora. Mora da bude objavljen u naučnom časopisu sa recenzentskim sistemom prihvatanja članka i recenziran. Recenzentski sistem mora da bude vidljiv iz uputstava za autore.

Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 1.06 ili 1.08. Izuzetak su članci koju su, nakon konferencije po pozivu uredništva časopisa, napisani posebno za redovni broj časopisa i koji su prihvaćeni za objavljivanje po istim recenzentskim kriterijumima i postupcima kao i članci u redovnom broju časopisa, te odgovaraju definiciji za tip 1.02.

¹ Crvena boja u dokumentu označava promene u poređenju s prethodnom važećom verzijom dokumenta.

1.03 Drugi naučni članci

Drugi naučni članci su izvorni naučni članci kod kojih neki elementi sheme IMRAD mogu da budu izostavljeni. Ukratko sažimaju rezultate završenog izvornog istraživačkog dela ili dela koje je još u toku. Ovde spadaju i kratki pregledi (mini review) i prethodne objave, ako imaju značaj naučnog priloga.

Ovde spadaju i izlaganja o podacima koja ne odgovaraju uslovima za svrstavanje u tip 1.01 ili 1.02. Izlaganje o podacima predstavlja prvu objavu originalnih istraživačkih podataka u takvom obliku da istraživanje može da se ponovi, a nalazi da se provele. U časopisu je objavljen opis istraživanja, a podaci o istraživanju dostupni su na odgovarajućem stalnom linku. Mora da bude objavljen u naučnom časopisu sa recenzentskim sistemom prihvatanja članaka.

Ovde spadaju i uvodni članci u tematskim brojevima časopisa, ako imaju jasno odvojen diskusioni, konkluzioni ili pregledni deo, ako detaljno sažimaju i određuju temu ili istraživački problem, sadrže kraću analizu naučnih dostignuća članaka objavljenih u posebnom broju ili tematskom sklopu, koriste naučni aparat i recenzirani su na isti način kao i naučni članci.

Izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 1.06 ili 1.08. Izuzetak su članci koju su, nakon konferencije po pozivu uredništva časopisa, napisani posebno za redovni broj časopisa i koji su prihvaćeni za objavljivanje po istim recenzentskim kriterijumima i postupcima kao i članci u redovnom broju časopisa, te odgovaraju definiciji za tip 1.03.

Kratka izlaganja na konferenciji, čak i onda kada su objavljena u naučnom časopisu, ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 1.10 ili 1.12.

Komentare uz članak (npr. u obliku pisma uredništvu) ne uvrštavamo u ovaj tip, već u tip 1.21, osim u slučaju kada sadrže i sopstvene rezultate istraživanja i odgovaraju definiciji za tip 1.03.

1.04 Stručni članak

Stručni članak je prikaz nečeg poznatog s isticanjem upotrebljivosti rezultata originalnih istraživanja i širenja znanja, a zahtevnost teksta prilagođena je potrebama korisnika i čitaoca stručnog ili naučnog časopisa, odnosno integrativnog izvora.

Izlaganja na konferenciji, čak i kada su objavljena u stručnom ili naučnom časopisu, odnosno integrativnom izvoru, ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 1.07 ili 1.09.

1.05 Popularni članak

Popularni članak je članak za popularizaciju naučnih ili stručnih spoznaja i društvene uloge istraživačke i razvojne delatnosti. Obično je objavljen u opštem časopisu, dnevnom listu, časopisu za popularizaciju znanja ili integrativnom izvoru.

Izlaganja na konferenciji, čak i kada su objavljena u stručnom ili naučnom časopisu, odnosno integrativnom izvoru, ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 1.07 ili 1.09.

<p>1.06 Objavljeno naučno izlaganje na konferenciji (pozvano predavanje)</p> <p>Pozvano predavanje mora da bude vidljivo iz publikacije ili programa konferencije, te mora da odgovara kriterijumima za tip 1.08.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju (obično i po dužini trajanja) razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Ovde spadaju samo uvodna i završna plenarna ili sekcijaska pozvana predavanja koja su u zborniku obično navedena u posebnoj rubrici (npr. <i>keynote speaker</i>). Rutinske pozive za saradnju na konferenciji ne svrstavamo u ovaj tip.</p>
<p>1.07 Objavljeno stručno izlaganje na konferenciji (pozvano predavanje)</p> <p>Pozvano predavanje mora da bude vidljivo iz publikacije ili programa konferencije, te mora da odgovara kriterijumima pod 1.09.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju (obično i po dužini trajanja) razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Ovde spadaju samo uvodna i završna plenarna ili sekcijaska pozvana predavanja koja su u zborniku obično navedena u posebnoj rubrici (npr. <i>keynote speaker</i>). Rutinske pozive za saradnju na konferenciji ne svrstavamo u ovaj tip.</p>
<p>1.08 Objavljeno naučno izlaganje na konferenciji</p> <p>Objavljeno naučno izlaganje na konferenciji (predavanje, referat, poster) u celini objavljeno u samostalnom zborniku konferencije, u naučnom časopisu ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije. Objavljeno izlaganje mora da bude barem u načelu organizovano kao naučni članak.</p> <p>Recenzija po kriterijumima za izvorne/pregledne naučne članke, odnosno samostalne naučne sastavne delove u monografijama, utvrđuje se prema tipologiji zbornika konferencije koji može biti samostalna monografska publikacija, redovan ili poseban broj časopisa, dodatak ili izvor na internetu.</p> <p>Sažetke i proširene sažetke, ili objavljene prozirnice, ne svrstavamo u ovaj tip (vidi tip 1.12).</p>
<p>1.09 Objavljeno stručno izlaganje na konferenciji</p> <p>Objavljeno stručno izlaganje na konferenciji (predavanje, referat, poster) u celini objavljeno u samostalnom zborniku konferencije, u stručnom (ili naučnom) časopisu ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije.</p> <p>Sažetke i proširene sažetke, ili objavljene prozirnice, ne svrstavamo u ovaj tip (vidi tip 1.13).</p>

<p>1.10 Objavljeni sažetak naučnog izlaganja na konferenciji (pozvano predavanje)</p> <p>Pozvano predavanje mora biti vidljivo iz publikacije ili programa konferencije, te mora odgovarati kriterijumima za tip 1.12.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju (obično i po dužini trajanja) razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Ovde spadaju samo uvodna i završna plenarna ili sekcijaska pozvana predavanja koja su u zborniku obično navedena u posebnoj rubrici (npr. <i>keynote speaker</i>). Rutinske pozive za saradnju na konferenciji ne svstavamo u ovaj tip.</p>
<p>1.11 Objavljeni sažetak stručnog izlaganja na konferenciji (pozvano predavanje)</p> <p>Pozvano predavanje mora biti vidljivo iz publikacije ili programa konferencije, te mora odgovarati kriterijumima za tip 1.13.</p> <p>Pozvano predavanje se po značaju (obično i po dužini trajanja) razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. Ovde spadaju samo uvodna i završna plenarna ili sekcijaska pozvana predavanja koja su u zborniku obično navedena u posebnoj rubrici (npr. <i>keynote speaker</i>). Rutinske pozive za saradnju na konferenciji ne svrstavamo u ovaj tip.</p>
<p>1.12 Objavljeni sažetak naučnog izlaganja na konferenciji</p> <p>Sažetak izlaganja (predavanja, referata, postera) na konferenciji koji je objavljen u zborniku konferencije ili u naučnom, odnosno stručnom časopisu, ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije.</p> <p>Ovde svrstavamo i proširene sažetke i objavljene prozirnice.</p>
<p>1.13 Objavljeni sažetak stručnog izlaganja na konferenciji</p> <p>Sažetak izlaganja (predavanja, referata, postera) na konferenciji koji je objavljen u zborniku konferencije ili u naučnom, odnosno stručnom časopisu, ili na veb sajtu konferencije, odnosno organizatora konferencije.</p> <p>Ovde svrstavamo i proširene sažetke i objavljene prozirnice.</p>
<p>1.16 Samostalni naučni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji</p> <p>Samostalni naučni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji obrađuje se kao posebna bibliografska jedinica samo u slučaju kada je reč o tzv. uredničkoj publikaciji sa samostalnim prilogima pojedinih autora, a ne o integralnom tekstu više autora navedenih takođe i na naslovnoj strani monografije. Samostalni naučni sastavni deo mora da bude barem načelno organizovan kao naučni članak. Ovde svrstavamo i izvorne naučne geografske karte ako predstavljaju autorski prepoznatljiv samostalni prilog.</p> <p>U ovaj tip ne svrstavamo izlaganja na konferencijama koja su objavljena u zborniku konferencije, u tematskom ili posebnom broju časopisa, te sastavne delove ili poglavlja u publikacijama tipa 2.04, 2.05, 2.12, 2.13 i 2.14.</p>

1.17 Samostalni stručni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji

Samostalni stručni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji obrađuje se kao posebna bibliografska jedinica samo u slučaju kad je reč o tzv. uredničkoj publikaciji sa samostalnim prilogima pojedinih autora, a ne o integralnom tekstu više autora navedenih takođe i na naslovnoj strani monografije. Ovde svrstavamo i stručne geografske karte ako predstavljaju autorski prepoznatljiv samostalni prilog.

U ovaj tip ne svrstavamo izlaganja na konferencijama koja su objavljena u zborniku konferencije, u tematskom ili posebnom broju časopisa, te sastavne delove ili poglavlja u publikacijama tipa 2.05, 2.12, 2.13 i 2.14.

1.18 Stručni sastavni deo u rečniku enciklopediji ili leksikonu

Sastavni deo sadrži stručno zasnovan sistematičan pregled i prikaz određene teme, problema, predmeta, reči, ličnosti ili događaja, obično sa objašnjenjima. Sastavni deo mora biti duži od 200 reči, jer ga u suprotnom svrstavamo u tip 1.25.

Ovde svrstavamo samo potpisane sastavne delove.

1.19 Recenzija, prikaz knjige, kritika

Prilog u naučnoj ili stručnoj publikaciji (časopisu, knjizi itd.), u kojem autor ocenjuje ili dokazuje pravilnost/nepравilnost nekog naučnog ili stručnog rada, kriterijuma, mišljenja ili utvrđene činjenice i/ili pobija/podržava/ocenjuje utvrđene činjenice, radove ili mišljenja drugih autora. Prikaz stručnog mišljenja, mišljenja o naučnom, stručnom ili umetničkom delu, naročito s obzirom na njegov kvalitet.

1.20 Predgovor, uvodni članak, propratna reč

Kratki tekst ispred ili iza glavnog teksta koji govori o tom tekstu i o njegovom autoru. Bibliografski se ne obrađuju pozdravne reči, zahvalnice i sl. Uvodne ili propratne studije od naučnog ili stručnog značaja u monografijama možemo svrstati u tip 1.16 ili 1.17. Uvodne članke naučnog značaja u časopisima možemo svrstati u tip 1.03.

1.21 Polemika, diskusioni prilog, komentar

Prilog u kojem autor dokazuje pravilnost određenog kriterijuma, svog mišljenja ili utvrđene činjenice i pobija konstatacije ili mišljenja drugih autora.

1.22 Intervju

Javnosti namenjen razgovor o naučno ili stručno relevantnim temama, koji je objavljen pretežno u obliku pitanja i odgovora.

Priloge, koji nastaju na osnovu odgovora na pitanja, a nisu objavljeni u obliku pitanja i odgovora, kao i pojedinačne izjave, izlaganja na okruglom stolu i ankete, ne svrstavamo u ovaj tip.

1.23 Umetnički sestavni deo
Poezija, proza, kompozicije i drugi umetnički sestavni delovi nekog zaključenog opusa.
1.24 Bibliografija, indeks i sl.
1.25 Drugi sestavni delovi
1.26 Naučni sestavni deo u rečniku, enciklopediji, leksikonu
Sestavni deo sadrži naučno zasnovan, sistematičan pregled ili prikaz određene teme, problema, predmeta, reči, osobe ili događaja, obično sa objašnjenjima, koji je, po pravilu, deo osnovnog naučnog rečnika, leksikona (tip 2.26) ili naučnog terminološkog rečnika, enciklopedije, tematskog leksikona (tip 2.27), a takođe i stručnog rečnika, enciklopedije, leksikona (tip 2.06).
Ovde svrstavamo samo potpisane sestavne delove.

MONOGRAFIJE I DRUGA ZAKLJUČENA DELA

2.01 Naučna monografija

Naučna monografija je publikacija u kojoj se naučno, sistematično, iscrpno i sveobuhvatno tretira neki problem, pitanje ili predmet, ličnost ili događaj, u jednoj svesci, odnosno u određenom broju svezaka, koje se objavljuju istovremeno ili u unapred određenom vremenskom periodu. Naučno razmatranje uključuje analizu naučne literature o razmatranom problemu koja se na osnovu sopstvenih istraživačkih nalaza i iskustava sintetizuje u originalne spoznaje. Publikacija mora da bude recenzirana, a mora da ima i CIP i ISBN (ISMN). Ovde svrstavamo i naučne geografske karte. Naučno-kritička izdanja izvora, koja obuhvataju reprodukciju, prepis ili prevod istorijskog izvora, svrstavamo u tip 2.28, a naučne rečnike, enciklopedije ili leksikone u tip 2.26 ili 2.27.

Zbornike konferencija, zaključne i druge izveštaje o radu na istraživačkim zadacima i projektima itd. ne svrstavamo u ovaj tip. Ovde takođe ne svrstavamo ni doktorske disertacije koje su naknadno objavljene kao naučne monografije, ako u sadržaju rada nema dopuna/promena.

2.02 Stručna monografija

Stručna monografija je publikacija u kojoj se stručno tretira neki problem, pitanje ili predmet, ličnost ili događaj, u jednoj svesci, odnosno u određenom broju svezaka koje se objavljuju istovremeno ili u unapred određenom vremenskom periodu. Publikacija mora da ima CIP i ISBN (ISMN).

Zbornike konferencija, zaključne i druge izveštaje o radu na istraživačkim zadacima i projektima itd. (čak i u povezanom obliku), ne svrstavamo u ovaj tip.

2.03 Univerzitetski ili visokoškolski udžbenik, ili udžbenik za višu školu s recenzijom

Univerzitetski ili visokoškolski udžbenik, ili udžbenik za višu školu je vrsta publikacije koja je namenjena studentima kao propisana nastavna građa za određeni studijski smer ili predmet (npr. udžbenik algebre, praktikum).

2.04 Srednjoškolski, osnovnoškolski ili drugi udžbenik s recenzijom

Udžbenik za osnovne i srednje škole, te drugo preduniverzitetsko obrazovanje, koji je priređen u skladu s propisanim nastavnim planom i programom i prihvaćen po odgovarajućem postupku.

2.05 Ostala nastavna građa

Sistematska obrada nastavnog gradiva po studijskom programu koju autor priprema po svojoj ili tuđoj građi (beleške predavanja, sabrana građa, skripta), zbirka vežbi i zadataka za određeni predmet te druga nastavna pomagala (npr. zvučna građa, multimedijske nastavne jedinice ...).

2.06 Rečnik, enciklopedija, leksikon, priručnik, atlas, geografska karta

Publikacija opšteg ili stručnog značaja, koja na pregledan način obuhvata podatke i uputstva za određeno područje ili predmet.

2.07 Bibliografija
Uređen pregled objavljenih i/ili izvedenih radova koji je objavljen kao monografija.
2.08 Doktorska disertacija
Doktorska disertacija je rad na osnovu kojeg je autor stekao naziv doktora nauka.
2.09 Magistarski rad
Magistarski rad je rad na osnovu kojeg je autor stekao naziv magistra nauka ili naziv magistra prema bolonjskom studijskom programu.
2.10 Specijalistički rad
Specijalistički rad je rad na osnovu kojeg je autor stekao naziv specijaliste.
2.11 Diplomski rad
Diplomski rad je rad na osnovu kojeg je autor stekao stručni naziv.
2.12 Završni izveštaj o rezultatima istraživanja
Publikacija koja prikazuje tok i rezultate (spoznaje, otkrića) naučno-istraživačkog ili razvojno-istraživačkog zadatka. Ovde spadaju samo završni, odnosno zaključni izveštaji koji su javno dostupni. Privremeni, fazni i godišnji izveštaji, te administrativni izveštaji za finansijere, se ne evidentiraju.
2.13 Elaborat, predstudija, studija
Izveštaj o izvedenom projektnom zadatku kao zaključena stručna publikacija, odnosno dokumentacija namenjena poznatom korisniku, u kojoj je sistematski i iscrpno obrađen neki problem ili tema na osnovu relevantnih izvora informacija, te date smernice za rešavanje problema i predlozi za dalji rad.
2.14 Projektna dokumentacija (idejni projekat, izvođački projekat)
Projekat može da bude zaključena publikacija koja određuje šta treba da se učini i kako, odnosno zbirka nacрта, tehničkih opisa i troškovnika za neki objekat (npr. projekat puta, zgrade u građevinarstvu i arhitekturi, mašine u mašinstvu, informacijskog sistema, investicijski projekat u ekonomiji i sl.).
2.15 Mišljenje veštaka, arbitražno rešenje
2.16 Umetničko delo
Poezija, proza, kompozicije, filmovi, slike i druga umetnička dela.
2.17 Katalog izložbe

<p>2.18 Naučni film, naučna audio ili video publikacija</p> <p>Objava naučnih problema i rezultata na filmskoj ili magnetskoj traci, ili na drugom elektronskom nosiocu informacija. Publikacija mora da bude recenzirana i mora da ima ISBN (ISMN) koji pribavlja izdavač. Mora da sadrži istraživačku metodologiju, rezultate i raspravu.</p>
<p>2.19 Radio ili televizijska emisija, podkast, intervju, konferencija za novinare</p> <p>Radio ili televizijska emisija, podkast, intervju, konferencija za novinare na elektronskom nosaču informacija, koja na stručno zasnovan način obrađuje određeni sadržaj. Obrada se vrši na osnovu predloženog snimka, inače je kao događaj svrstavamo u tip 3.11.</p> <p>Reklamne filmove i prezentacije preduzeća ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 2.25.</p>
<p>2.20 Zaključena naučna zbirka istraživačkih podataka</p> <p>Elektronska zbirka istraživačkih podataka čiji se naučni značaj pokazuje u njenoj primenljivosti u istraživanju širokog spektra aplikativnih ili teorijski osmišljenih problema. Zbirka podataka mora da bude rezultat završenog istraživanja i mora da odgovara merilima kvaliteta, pri čemu se njen kvalitet ocenjuje na osnovu iscrpne proratne dokumentacije. Zbirka podataka mora da bude javno dostupna u nacionalnom ili međunarodnom naučnom arhivu podataka (repozitorijumu). Zbirka istraživačkih podataka mora da bude dokumentovana i dostupna u takvom obliku da omogućava ponavljanje objavljenih naučnih nalaza izvedenih na osnovu nje.</p> <p>Posebna zbirka istraživačkih podataka je korpus koji predstavlja jedinstvenu, standardno označenu i unutrašnje strukturisanu zbirku autentičnih tekstova nastalu po unapred određenim merilima i s određenim ciljem, dostupnu u elektronskom obliku i opremljenu alatima koji omogućavaju višeslojno pretraživanje i statističku obradu podataka.</p>
<p>2.21 Programska oprema</p> <p>Programska oprema na računarskom mediju koja je javno dostupna ili izrađena za poznatog naručioca i predstavlja autorski prepoznatljiv samostalni rad. Ne evidentira se programska oprema za podršku informacijskim sistemima ili procesima kod koje je autorstvo po pravilu korporativno.</p>
<p>2.22 Nova sorta</p> <p>Nova sorta biljaka predstavlja intelektualno vlasništvo. Dokazuje se odlukom o potvrđivanju, odnosno zaštiti sorte, koju izdaje nadležni državni organ na osnovu međunarodno uporedivih rezultata PUN (Prepoznatljivost-Ujednačenost-Nepromenljivost) dobijenih testiranjem u institucijama koje su priznate na nivou EU; nova sorta mora biti upisana u Zajednički katalog sorti EU.</p>

<p>2.23 Patentna prijava</p> <p>Status patentne prijave ima zahtev za dodelu patenta od podnošenja do dodele i objave patenta u službenom glasniku nadležnog zavoda za zaštitu industrijske svojine. Zavod podnosiocu prijave izdaje potvrdu o prihvaćenom zahtevu. Za isti pronalazak u bibliografiju se unosi samo jedna patentna prijava.</p>
<p>2.24 Patent</p> <p>Patent je zaštićeni pronalazak. Patent se dodeljuje s danom objave patenta u službenom glasniku nadležnog zavoda za zaštitu industrijske svojine. Patent se dokazuje odlukom o dodeli patenta ili njegovom objavom na internetu (ESPACENET). Kada je patent dodeljen, tip 2.23 treba promeniti u tip 2.24 te dopuniti podatke.</p> <p>Ako je za isti pronalazak u različitim državama dodeljeno više patenata iz iste porodice patenata, može se vrednovati samo jedan dodeljeni patent prema izboru pronalazača ili podnosioca prijave. Za patent iz iste porodice patenata obrađuje se samo jedan zapis u kojem se u napomeni beleže i sve eventualne druge dodele. Izuzetak su dodeljeni patenti sa bitnom promenom osnovnog pronalaska.</p>
<p>2.25 Ostale monografije i druga zaključena dela</p>
<p>2.26 Temeljni naučni rečnik ili leksikon</p> <p>Ovde svrstavamo leksikografska dela koja zadovoljavaju sve navedene kriterijume: (1) imaju zahtevan i stručno utemeljen koncept, (2) izviru iz iscrpne ili u velikoj meri sakupljene građe, (3) imaju visoki stepen polazne sređenosti građe, (4) su proizvod grupnog rada, jer je za njihovu izradu potrebno bar 70 čovek/godina rada, (5) iscrpno ili u visokoj meri uvažavaju relevantnu literaturu, (6) donose svestranu analizu građe na visokom stručnom nivou, (7) iscrpno su ili u visokoj meri informativna, (8) donose veći broj novih jezičkih znanja ili utvrđuju druge značajne novine, (9) uključuju samo ručno, od strane čoveka interpretirane podatke (mašinski generisani podaci mogu biti uključeni samo izuzetno, i to samo kao dodatni sadržaji) koji su (bar u polazno) zasnovani, odnosno interpretirani, za ljudskog korisnika, (10) da podatke prikazuju na način koji je utvrđen u savremenoj naučnoj terminologiji (eventualne nove pristupe adekvatno moraju da ocene, kako korisnici tako i stručnjaci), pri čemu svi (potencijalni) segmenti rečnika moraju da budu zasnovani na koherentnom konceptu koji proizilazi iz iste jezičke logike, te da iste nedoumice rešavaju na sličan način, (11) imaju sve adekvatne prateće tekstove i (12) imaju veliki značaj u nacionalnom i internacionalnom okviru.</p>
<p>2.27 Naučni terminološki rečnik, enciklopedija ili tematski leksikon</p> <p>Ovde svrstavamo leksikografska dela koja zadovoljavaju bar devet od dvanaest kriterijuma koji su nabrojani u okviru tipa 2.26. Osim toga, terminološki rečnici moraju da ispoljavaju normativnost ili bar da nastoje da standardizuju izraze.</p>

2.28 Naučno-kritičko izdanje izvora
Naučno-kritičko izdanje izvora obuhvata reprodukciju i/ili prepis i/ili prevod istorijskog izvora (npr. tekstualne, notne, likovne i kartografske građe), te više od 2 autorska tabaka naučnog aparata (kritičke i/ili sadržinske napomene, literaturu i studiju). Publikacija mora da bude recenzirana i da ima sve propisane elemente za dobijanje CIP i ISBN (ISMN).
2.29 Model
Model je pravno zaštićen spoljni izgled proizvoda koji je nov i ima individualnu prirodu. Model je rezultat naučno-istraživačkog rada na području oblikovanja proizvoda i mora da odgovara određenim zahtevima funkcionisanja, odnosno poboljšanja funkcionisanja proizvoda (Locarnska klasifikacija). Model se popisuje na osnovu objave o registraciji modela kod nadležnog organa za intelektualnu svojinu.
2.30 Zbornik stručnih ili nerecenziranih naučnih radova na konferenciji
Ovde spadaju i zbornici koji su po sadržaju inače naučni, ali recenziranost nije dokazana.
2.31 Zbornik recenziranih naučnih radova na međunarodnoj ili stranoj konferenciji
2.32 Zbornik recenziranih naučnih radova na domaćoj konferenciji
Zbornik recenziranih naučnih radova na konferenciji koji su recenzirani po kriterijumima za izvorne/pregledne naučne članke, odnosno samostalne sastavne delove u monografijama. Zbornik može biti samostalna monografska publikacija, redovan ili poseban broj časopisa, suplement ili izvor na internetu. Iz navoda u publikaciji ili na neki drugi način mora biti dokazivo da su radovi adekvatno recenzirani. Domaća konferencija se tretira kao međunarodna kada je najmanje 1/3 učesnika iz inostranstva. Pri tom se uvažavaju učesnici čiji su radovi objavljeni u zborniku.
2.33 Stručni film, video-snimak ili audio-snimak
Objava stručnih problema i rezultata istraživanja na filmskoj ili magnetnoj traci, odnosno na drugom elektronskom nosaču informacija. Ovde spadaju i video-snimci samostalnih predavanja (npr. videolectures) i prezentacije projekata. Podkast, intervjue i konferencije za novinare ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 2.19. Reklamne filmove i prezentacije preduzeća ne svrstavamo u ovaj tip, već u tip 2.25.

IZVEDENI RADOVI (DOGAĐAJI)

3.10 Umetničko izvođenje
Koncerti, pozorišne i operске predstave, te druga javna izvođenja umetničkih dela.
3.11 Radio ili TV događaj
Učešće u radio ili televizijskim vestima, prikazima, razgovorima i sl.
3.12 Izložba
Priredba koju organizuje autor izloženih dela ili autor postavke.
3.14 Predavanje na stranom univerzitetu
Predavanje na univerzitetu, naučnoj odnosno akademskoj instituciji i naučnim udruženjima van Srbije. Duža gostovanja na stranim univerzitetima svrstavamo u biografiju.
3.15 Izlaganje na konferenciji bez štampanja
Naslov izlaganja mora da bude vidljiv iz programa konferencije.
3.16 Pozvano predavanje na konferenciji bez štampanja
Pozvano predavanje mora da bude vidljivo iz programa konferencije. Pozvano predavanje se po značaju (obično i po dužini trajanja) razlikuje od svih drugih predavanja na istoj konferenciji. U tip 3.16 svrstavamo samo uvodna i završna plenarna ili sekcijaska pozvana predavanja. Rutinske pozive za saradnju na konferenciji ne svrstavamo u ovaj tip.
3.25 Drugi izvedeni radovi

DODATNA OBJAŠNENJA I UPUTSTVA

Bibliografske zapise u sistemu COBISS kreiraju za to osposobljeni katalogizatori u bibliotekama. Članci i drugi sastavni delovi, te monografije i druga zaključena dela, obrađuju se na osnovu primarnog dokumenta/dela. Izvedena dela (događaji) evidentiraju se na osnovu odgovarajućeg dokaza o izvedenom delu. Ako publikacija nije dostupna u biblioteci, katalogizatoru mora da je dostavi autor. Za pravilno razvrstavanje (klasifikaciju) bibliografskih jedinica po ovoj tipologiji primarno su odgovorni autori, a tip dokumenta/dela može da odredi i ekspert za predmetnu oblast.

Tip članka se utvrđuje na osnovu:

- podatka o tipu koji je po pravilu u zaglavlju članka;
- podatka da časopis objavljuje samo članke određenog tipa, što uredništva po pravilu objavljuju u uputstvu autorima;
- naziva rubrike u kojoj je objavljen članak, ako je časopis podeljen na takav način.

U drugim slučajevima katalogizator u saradnji sa autorom ili ekspertom za predmetnu oblast određuje tip dokumenta/dela u skladu sa opisom tipa dokumenta/dela u ovoj tipologiji. O izuzecima kod svih tipova odlučuje državna ustanova nadležna za nauku.

Zapisi za sastavne delove u publikacijama koje su još u štampi (npr. zapisi za članke u časopisima i zapisi za poglavlja u monografijama), u sistemu COBISS se po pravilu ne kreiraju.

Izuzeci

- Članci koji ispunjavaju sva tri uslova:
  - članak je prihvaćen za objavljivanje;
  - na web stranici izdavača već je objavljen kompletan tekst članka;
  - članku je dodeljen identifikator DOI.
- Poglavlja u monografijama koja ispunjavaju sva tri uslova:
  - na web stranici izdavača objavljen je kompletan tekst poglavlja;
  - poglavlju, odnosno monografiji, dodeljen je identifikator DOI;
  - na web stranici izdavača mora biti dovoljno podataka o monografiji da bi katalogizator mogao da kreira novi zapis.

Za sastavne delove, koji ispunjavaju navedene uslove, katalogizatori kreiraju prethodni nepotpuni zapis.

Pre kreiranja prethodno nepotpunih zapisa istraživači su dužni da upozore katalogizatore da li je reč o izlaganju na konferenciji koje će biti objavljeno u časopisu.

Nepotpune zapise katalogizatori mogu da dopune tek nakon izlaska časopisa ili monografije, na šta istraživači moraju da ih upozore. Tipologija neće biti verifikovana dok zapisi ne budu potpuni.

Kada treba kreirati veći broj zapisa, jer se isti sadržaj pojavljuje na više različitih medija ili u više različitih publikacija, u bodovanju se uvažava samo jedan zapis (ostali se izdvajaju iz bodovanja). To

važi kod monografija koje izlaze u štampanom i elektronskom obliku, zatim kod diplomskih radova koji su naknadno objavljeni (npr. radovi za Prešernovu nagradu), kod članaka koji su (greškom) objavljeni u dva broja istog časopisa i slično.

U sistemu COBISS važi:

- da se kreira samo jedan zapis za jednu od verzija, ako postoje štampana i elektronska verzija članka;
- da se kreira samo jedan zapis, ako je članak objavljen u istoj publikaciji u originalu i prevodu;
- da se ne kreiraju zapisi za organizovanje događaja i dodeljivanje nagrada, jer takvi podaci spadaju u biografije.